Lietas arhīva Nr. CA-0368-18
ECLI:LV:VAT:2018:1211.C30706615.7.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Madonā 2018.gada 11.decembrī

Vidzemes apgabaltiesa
tiesas sēdes priekšsēdētāja Dz.Apine
tiesneses R.Liepiņa un E.Sudāre
ar tiesas sēžu sekretāri G.Kāznieci

piedaloties prasītājas pārstāvei /pers. C/
trešās personas ar patstāvīgiem prasījumiem pārstāvim /pers. D/
atbildētājas pārstāvei /pers. E/

izskatīja atklātā tiesas sēdē apelācijas kārtībā civillietu sabiedrības ar ierobežotu atbildību "/nosaukums A/" un trešās personas ar patstāvīgiem prasījumiem "/nosaukums B/" AS Latvijas filiāle prasībā pret apdrošināšanas akciju sabiedrības "/nosaukums C/" par apdrošināšanas atlīdzības piedziņu un akciju sabiedrība "/nosaukums C/" pretprasībā pret sabiedrības ar ierobežotu atbildību "/nosaukums A/" par tiesībām neizmaksāt apdrošināšanas atlīdzību sakarā ar sabiedrības ar ierobežotu atbildību "/nosaukums A/" un "/nosaukums B/" AS Latvijas filiāle apelācijas sūdzībām par Vidzemes rajona tiesas 2018.gada 7.jūnija spriedumu, ar kuru prasība noraidīta, pretprasība apmierināta.

Aprakstošā daļa

2015.gada 11.decembrī SIA "/nosaukums A/" (turpmāk prasītāja) vērsusies Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā ar prasību pret apdrošināšanas akciju sabiedrību "/nosaukums C/" (turpmāk atbildētāja) par apdrošināšanas atlīdzības piedziņu, kā trešo personu lietā norādot AS „/nosaukums B/".

Prasītāja norāda, ka 2011.gada 15.decembrī starp prasītāju un atbildētāju noslēgts vispārējās civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas līgums (polises /numurs/), apdrošinot prasītāja komercdarbību - būvniecības darbu veikšanu. Atbilstoši līgumam, apdrošināšanas līguma vispārīgie noteikumi Nr.01 (turpmāk noteikumi Nr.1), juridisko personu vispārējās civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas noteikumi Nr.52.02 (turpmāk noteikumi Nr.2) un noteikumu pielikums Nr.52.02.102 (turpmāk noteikumi Nr.3), ir noslēgtā līguma neatņemama sastāvdaļa.

2012.gada 11.jūnijā prasītājas nolīgto darbinieku bezdarbības rezultātā, nekvalitatīvi veicot jumta būvniecību dzīvojamai mājai /adrese/, radušies zaudējumi /pers. F/, jo appludināts viņai piederošais dzīvokļa īpašums, par ko 2012.gada 14.jūnijā /pers. F/, AS „/nosaukums F/" un prasītāja sastādīja aktu, kurā konstatēti dzīvokļa īpašumam radītie bojājumi. Puses vienojušās par to, ka nekavējoties tiek nosegts dzīvojamās mājas jumts, kā arī novērtēti un kompensēti radītie zaudējumi. Minētais netika izdarīts, tādēļ /pers. F/ vērsusies pie AS „/nosaukums B/", ar kuru tā bija noslēgusi līgumu par mājokļa apdrošināšanu, kas apzinājusi un novērtējusi radītos zaudējumus, kā arī veikusi visas nepieciešamās darbības, lai dzīvokļa īpašumu atjaunotu iepriekšējā stāvoklī.

Pamatojoties uz likuma „Par apdrošināšanas līgumu" 40.panta pirmo daļu AS "/nosaukums B/" pārņēma apdrošinātās /pers. F/ prasības tiesības, kā arī paziņoja atbildētājai par iespējamo apdrošināšanas gadījumu un lūdza izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību, ko atbildētāja atteicās darīt, atsaucoties uz Noteikumu Nr.2 5.18 punktu, ka apdrošinātājs neatlīdzina zaudējumus, kas cēlušies nokrišņu pakāpeniskas iedarbības rezultātā un 1.10.punktu, kas nosaka pretenziju pieteikšanas termiņu 3 mēnešus.

Nepiekrītot paziņojumā norādītajiem argumentiem, 2015.gada 30.aprīlī prasītāja iesniedza apdrošināšanas atlīdzības pieteikumu, lūdzot izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību EUR 17 047,81, uz ko saņēma atbildi, ka pieteikumam nav pievienoti dokumenti, kā arī minēti fakti, kas apliecinātu jaunatklātus apstākļus, tāpēc 2015.gada 9.februāra lēmums netiks pārskatīts.

2015.gada 7.jūlijā prasītāja nosūtīja atkārtotu lūgumu par lēmuma pārskatīšanu, papildus iesniedzot dokumentus un saņēma atbildi, kurā atkārtoti norādīts, ka bojājumi dzīvoklim radušies pakāpeniskas lietus iedarbības rezultātā. Prasītājas ieskatā šis arguments nav pamatots, jo no VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoloģijas centra" izziņas redzams, ka 2012.gada 11.jūnijā bija spēcīgas lietusgāzes.

Prasītāja pirmo pretenziju iesniedza 2014.gada 5.decembrī, jo atbilstoši likuma "Par apdrošināšanas līgumu" 46.pantam atbildētāja civiltiesiskās atbildības apdrošināšanā var segt zaudējumus, kas radušies apdrošināšanas līguma darbības laikā, ja apdrošinātā persona par zaudējumus izraisījušo notikumu ir iesniegusi zaudējumu piedziņas prasību triju gadu laikā pēc apdrošināšanas līguma termiņa izbeigšanās. Zaudējumu piedziņas prasība ir iesniegta šajā termiņā.

Par zaudējumu apmēru prasītāja norāda, ka /pers. F/ piederošā dzīvokļa īpašuma atjaunošanu tā iepriekšējā stāvoklī veicis būvkomersants SIA "/nosaukums D/". "/nosaukums B/" AS Latvijas filiāle par iegādātajiem būvmateriāliem un veiktajiem būvdarbiem SIA „/nosaukums E/" un SIA /Nosaukums D/ samaksājusi EUR 17 047,81, kas sastāda apdrošināšanas atlīdzības summu un atbilst likuma "Par apdrošināšanas līgumu" 35.panta noteikumiem, kā arī noteikumu Nr.2 8.2.1.punktam.

Pamatojoties uz apdrošināšanas līguma 24.panta pirmo daļu, Noteikumu Nr.2 2.4.2.punktu, Civillikuma 1587.pantu, likuma „Par apdrošināšanas līgumu" 2., 3.panta pirmo daļu, 12.panta ceturto daļu, 24.panta pirmo, trešo, sesto daļu, 32.panta pirmo daļu, 35.pantu, 40.pantu, saskaņā ar 2017.gada 6.februāra prasības pieteikuma grozījumiem prasītāja lūdz tiesu uzlikt atbildētājai pienākumu izpildīt ar 2011.gada 15.decembra apdrošināšanas līgumu – polisi /numurs/uzņemtās saistības un izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību EUR 16 905,52 apmērā par labu trešajai personai „/nosaukums B/" AS, kā arī piedzīt no atbildētājas par labu prasītājai tiesāšanās izdevumus.

2016.gada 1.februārī tiesā saņemts atbildētājas paskaidrojums, kurā lūgts noraidīt prasību kā nepamatotu šādu apstākļu dēļ:

1. prasītāja apdrošināšanas prēmiju nav samaksājusi līgumā minētajā termiņā, par ko 2012.gada 20.jūnijā tai nosūtīts atgādinājums veikt maksājumu Ls 71,88 apmērā, vienlaikus brīdinot, ka apdrošināšanas līgums tiks uzskatīts par izbeigtu ar brīdinājuma nosūtīšanas dienu, ja līdz 2012.gada 7.jūlijam netiks veikta apdrošināšanas prēmijas samaksa. Apdrošināšanas prēmijas maksājums iepriekš minētajā termiņā netika saņemts, tādējādi apdrošināšanas līgums izbeigts ar 2012.gada 20.jūniju;
2. apdrošināšanas gadījuma telefonisku pieteikumu atbildētāja saņēma tikai 2014.gada 3.oktobrī, kurā sniegta informācija, ka no "/nosaukums B/" AS saņemta 2014.gada 28.augusta pretenzija par nekvalitatīvi veiktiem jumta remontdarbiem, kā rezultātā 2012.gada jūnijā notikusi ūdens noplūde un ir bojāts telpu remonts dzīvoklim /adrese/. Pirmā pretenzija no AS "/nosaukums F/" saņemta 2014.gada 28.augustā. Pirmā pretenzija no prasītājas saņemta 2014.gada 5.decembrī;
3. atbildētājai sniegta pretrunīga informācija par apdrošināšanas gadījuma iestāšanās laiku un apstākļiem:
   a. 2015.gada 5.maija un 10.augusta apdrošināšanas gadījuma pieteikumos par dzīvoklim Nr./numurs/. , /adrese/, nodarītajiem zaudējumiem atgadījuma datums norādīts 2012.gada 12.jūnijs,
   b. 2014.gada 14.novembra prasītājas paskaidrojumā par notikušo negadījumu norādīts, ka jumta pārbūves darbi daudzdzīvokļu ēkai /adrese/, tika veikti 2012.gada jūnija mēnesī un tie ietvēra esošā jumta seguma un konstrukciju demontāžu, jaunās jumta konstrukcijas montāžu un jumta seguma ieklāšanu,
   c. "/nosaukums B/" AS Latvijas filiāle 2014.gada 28.augusta un 2014.gada 5.decembra pretenzijās atgadījuma iestāšanās laiku esot norādījusi 2012.gada jūniju,
   d. 2015.gada 30.aprīlī sastādītajā atkārtotajā atlīdzības pieteikumā prasītāja atgadījuma datumu norādīja 2012.gada 12.jūniju,
   e. 2015.gada 10.augustā atbildētājai iesniegts 2012.gada 14.jūnija akts, kurā norādīts, ka, veicot būvdarbus 2012.gada 14.jūnijā, prasītājas darbinieku neuzmanības dēļ neesot pietiekami nosegts daudzdzīvokļu mājas jumts, tāpēc spēcīgo lietusgāžu laikā appludināts /pers. F/ piederošais dzīvoklis Nr. /numurs/, sabojājot dzīvokļa sienas un griestus,
   f. 2015.gada 14.janvārī no prasītāja saņemta papildus informācija, kurā norādīts, ka jumta pārbūves darbus 2012.gada jūnijā /adrese/ veikuši prasītāja darbinieki, savukārt remontdarbus dzīvoklī veikuši dzīvokļa īpašnieka salīgti namdari,
   g. prasības pieteikumā norādīts, ka /pers. F/ piederošais dzīvokļa īpašums tika appludināts 2012.gada 11.jūnijā prasītāja nolīgto darbinieku bezdarbības rezultātā.

Atbildētāja secinājusi, ka bojājumi dzīvoklim Nr. /adrese/, ir radušies ilgstošā laika posmā un 2015.gada 9.februārī pieņēmusi lēmumu par apdrošināšanas atlīdzības atteikumu, norādot, ka apdrošinātājs neatlīdzina zaudējumus, kas cēlušies temperatūras, nokrišņu, mitruma, plūdu, lietus vai atkušņa ūdeņu iedarbības rezultātā, vai pārplūstot ūdens savākšanas sistēmām, grāvjiem, jumta notekcaurulēm vai kondensāta uzkrāšanās dēļ, ja augstāk minētie gadījumi zaudējumus izraisījuši pakāpeniskas iedarbības rezultātā.

Pamats prasījuma tiesību izmantošanai pastāvot "/nosaukums B/" AS Latvijas filiālei pret zaudējumu nodarījušo personu, būvkomersantu SIA "/nosaukums A/". Turpretī pret atbildētāju celtā prasība esot izrietoša no AAS "/nosaukums C/" un SIA "/nosaukums A/ " noslēgtā vispārējās civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas līguma. Tādējādi uzskata, ka Civilprocesa likums neparedz, ka prasītājai, saņemot regresa prasību, rastos prasījuma tiesības par zaudējumu kompensēšanu atbilstoši starp prasītāju un atbildētāju noslēgtajam Vispārējās civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas līgumam.

Pamatojoties uz likumu "Par apdrošināšanas līgumu" 24.panta otrās daļas 1.-3.punktu, 49.pantu; 148.panta trešo daļu, atbildētāja lūgusi prasību noraidīt.

2016.gada 23.maijā "/nosaukums B/" AS (turpmāk trešā persona ar patstāvīgiem prasījumiem) tiesā iesniegusi prasības pieteikumu, kurā norāda, ka 2011.gada 29.jūlijā starp "/nosaukums B/" AS kā apdrošinātāju un /pers. F/ kā apdrošinājuma ņēmēju stājies spēkā mājokļa apdrošināšanas līgums, saskaņā ar kuru apdrošināts dzīvoklis Nr./numurs/, daudzdzīvokļu namā /adrese/.

Apdrošināšanas līguma darbības laikā 2012.gada 19.jūnijā trešā persona ar patstāvīgiem prasījumiem telefoniski saņēmusi /pers. H/ paziņojumu par apdrošināšanas gadījuma iestāšanos sakarā ar apdrošinātā dzīvokļa appludināšanu. 2012.gada 26.jūnijā /pers. H/ rakstiski iesniedzis apdrošinātājam atlīdzības pieteikumu par apdrošināšanas atlīdzības izmaksu, kurā norāda, ka negadījums noticis 2012.gada jūnija sākumā.

Ūdens ieplūšanu dzīvoklī apliecina 2012.gada 14.jūnijā sastādītais akts, kurā konstatēts, ka, veicot būvdarbus 2012.gada 14.jūnijā ģenerālbūvnieka SIA "/nosaukums A/" darbinieku neuzmanības dēļ netika pietiekami nosegts daudzdzīvokļu mājas jumts, tāpēc spēcīgo lietusgāžu laikā appludināts /pers. F/ piederošais dzīvoklis Nr./numurs/, sabojājot dzīvokļa griestus, grīdu un sienas. Akta dalībnieki vienojušies, ka tiek kompensēti nodarītie zaudējumi un veiktas darbības, lai novērstu turpmāku dzīvokļa appludināšanu, aktu parakstīja SIA /Nosaukums A/, AS "/nosaukums F/" un /pers. F/.

2012.gada 20.jūnijā un 2012.gada 24.oktobrī trešā persona ar patstāvīgiem prasījumiem apsekoja apdrošināto dzīvokli un konstatēja appludināšanas rezultātā nodarītos bojājumus. Bojājumu novēršanai noslēgts trīspusējs uzņēmuma līgums ar SIA "/nosaukums D/" kā uzņēmēju un /pers. F/ kā īpašnieku par dzīvokļa atjaunošanas darbu veikšanu saskaņā ar līgumam pievienoto tāmi. Līguma cena noteikta Ls 10 647,59, ar 2013.gada 20.maija papildus vienošanos līguma cena samazināta par Ls 1054,42. SIA "/nosaukums D/" izrakstījusi rēķinus par veiktajiem darbiem par Ls 9493,17, kurus trešā persona ar patstāvīgiem prasījumiem apmaksājusi. Apmaksāts arī SIA /Nosaukums B/ priekšapmaksas rēķins Ls 1054,42, bet Ls 100 dzīvokļa īpašniece /pers. F/ samaksājusi pati SIA "/nosaukums D/" kā apdrošināšanas polisē noteikto pašrisku. Samaksāta pilna līguma summa Ls 10 647,59. Dzīvokļa atjaunošanai veikti papildus darbi saskaņā ar "/nosaukums B/" AS Latvijas filiāle garantijām un tāmēm, par ko SIA "/nosaukums D/" izrakstījusi divus rēķinus par kopējo summu Ls 1433,67, kurus trešā persona ar patstāvīgiem prasījumiem apmaksājusi Ls 387,04 un Ls 1046,63 apmērā.

Par izpildītajiem darbiem 2013.gada 4.novembrī parakstīts darbu pieņemšanas – nodošanas akts. Par objekta atjaunošanu izmaksāta apdrošināšanas atlīdzība EUR 17 047,80 apmērā.

Saskaņā ar likuma "Par apdrošināšanas līgumu" 40.panta pirmajā daļā noteiktajam ar apdrošināšanas atlīdzības izmaksas brīdi trešā persona ar patstāvīgiem prasījumiem izmaksātās summas apmērā ir pārņēmusi apdrošinātās /pers. F/ tiesības pret personu, kas atbildīga par zaudējumiem, dotajā gadījumā pret SIA "/nosaukums A/".

Ievērojot starp SIA "/nosaukums A/" un AAS "/nosaukums C/" noslēgto civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas līgumu (polisi) un tās pielikuma - Juridisko personu vispārējās civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas noteikumu 4.1. un 8.4.4. punktu, kā arī atbilstoši likuma "Par apdrošināšanas līgumu" 49.panta pirmajai daļai par SIA "/nosaukums A/" nodarītajiem zaudējumiem sakarā ar dzīvokļa Nr. /numurs/ daudzdzīvokļu namā /adrese/, saliešanu apdrošināšanas atlīdzība atbildētājai esot jāizmaksā trešajai personai ar patstāvīgiem prasījumiem.

Trešā persona ar patstāvīgiem prasījumiem e-pasta formā piecos sūtījumos nosūtījusi atbildētājai zaudējumu pamatojošus

dokumentus un fotogrāfijas, bet saņēmusi no tās apdrošināšanas atlīdzības izmaksas atteikumu, kas neesot tiesisks un pamatots, jo secināms, ka dzīvoklis /adrese/, saliets vienas dienas spēcīgas lietusgāzes rezultātā 2012.gada jūnija sākumā ģenerālbūvnieka SIA "/nosaukums A/" darbinieku neuzmanības dēļ, pietiekami nenosedzot mājas jumtu. To apliecina 2012.gada 14.jūnija sastādītais akts Nr. /numurs/, /pers. H/ atlīdzības pieteikums, 2012.gada 20.jūnija prasītājas pārstāvja apsekošanas akts, VSIA "Latvijas Vides ģeoloģijas un meteoroloģijas centra" izziņa.

2012.gada 14.jūnija aktā dzīvokļa īpašniece /pers. F/ un SIA "/nosaukums A/" vienojušies, ka tā kompensēs nodarītos zaudējumus, no kā secināms, ka ar šo aktu jau 2012.gada 14.jūnijā SIA "/nosaukums A/" ir akceptējusi /pers. F/ pretenziju un nolēmusi novērst viņas īpašumam radītos zaudējumus, tādēļ atbildētājai nebija tiesiska pamata atsaukties uz paziņošanas termiņa nokavējumu, jo šis termiņš neesot nokavēts. Turklāt starp prasītāju un atbildētāju noslēgtajos apdrošināšanas līguma noteikumos neesot paredzēts, ka pamats atteikumam izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību būtu apstāklis, ka trešā persona nav termiņā iesniegusi apdrošinātājam šādu pretenziju. Normatīvie akti nenosaka pienākumu un termiņu trešajai personai, kura turklāt nav apdrošināšanas līguma dalībniece, iesniegt noteiktā termiņā pretenziju apdrošinātajam.

Atbildētāja neesot pierādījusi apstākļus, kas to atbrīvo no apdrošināšanas līgumā noteiktajām saistībām izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību.

Pamatojoties uz likuma "Par apdrošināšanas līgumu" 24., 35., 40., 49. un 50.pantu trešā persona ar patstāvīgiem prasījumiem lūdz tiesu piedzīt tās labā no atbildētājas apdrošināšanas atlīdzību EUR 17 047,80 un tiesāšanās izdevumus uz sprieduma taisīšanas brīdi.

2017.gada 11.maijā atbildētāja iesniegusi pretprasību, kurā lūdz atzīt tās tiesības neizmaksāt apdrošināšanas atlīdzību pamatojoties uz likuma "Par apdrošināšanas līgumu" 21.panta otro daļu, 22.panta pirmo daļu, Apdrošināšanas līguma noteikumu Nr.2 7.3.1.punktu, ņemot vērā, ka prasītāja nav sniegusi apdrošinātājam patiesu un izsmeļošu informāciju rupjas neuzmanības dēļ.

Atbildētāja norāda, ka tās kā apdrošinātāja pienākums izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību iestājas tikai apdrošināšanas līgumā noteiktajos gadījumos, līdz ar to ir jākonstatē, ka pati prasītāja godprātīgi pildīja apdrošināšanas līguma noteikumus, tajā skaitā samaksāja apdrošināšanas prēmiju.

Atbildētājas ieskatā prasītāja nav sniegusi izsmeļošu un patiesu informāciju par apdrošināšanas gadījuma iestāšanās laiku, proti, katrā no iesniegumiem norādīts cits negadījuma datums - 2012.gada 12.jūnija, 2012.gada viena no jūnija pirmajām dienām, 2012.gada 14.jūnijs, bet prasības pieteikumā - 2012.gada 11.jūnijs.

Ņemot vērā, ka prasītāja lietai pievienojusi 2012.gada 14.jūnija akta oriģinālu, kurā ar roku veikti labojumi un kas neatbilst apdrošināšanas atlīdzības lietas materiālos iesniegtajai akta kopijai, atbildētāja uzskata, ka prasītāja šādi sniedza nepatiesu informāciju apdrošinātajam, kas ir vērtējama kā rupja neuzmanība Civillikuma 1645.panta izpratnē. Līdz ar to ir iestājušās apdrošināšanas līguma Noteikuma Nr.2 Apdrošinātās personas pienākumu neizpildes sekas, un proti, [..] apdrošinātājam ir tiesības neizmaksāt apdrošināšanas atlīdzību, ja apdrošinātais vai apdrošinājuma ņēmējs ar ļaunu nolūku vai rupjas neuzmanības dēļ nav izpildījis kādu no apdrošināšanas līgumā noteiktajiem pienākumiem.

2017.gada 9.jūnija paskaidrojumos prasītāja lūdz noraidīt pretprasību kā nepamatotu, paskaidrojot, ka konkrētajā gadījumā nevar runāt par dzīvokļa pakāpenisku salīšanu, pieļaujot kādu citu datumu, izņemot 2012.gada 11.jūniju. 2012.gada 14.jūnija aktā pārrakstīšanās kļūda radusies tādēļ, ka puses aktu sastādījušas 2012.gada 14.jūnijā un šo pašu datumu "automātiski" arī norādījusi akta tekstā. Apzinoties kļūdu un ievērojot normatīvo aktu prasības, nepilnība labota.

2017.gada 12.jūnijā tiesā saņemts trešās personas ar patstāvīgiem prasījumiem paskaidrojums par pretprasību, kurā lūgts pretprasību noraidīt pamatojoties uz prasībā norādītajiem motīviem, kā arī sakarā ar to, ka pretprasība celta vairāk kā pēc diviem gadiem, skaitot no dienas, kad 2014.gada 3.oktobrī atbildētāja telefoniski saņēma pieteikumu par apdrošināšanas gadījumu, tādējādi iestājies prasības noilgums pretprasības celšanai tiesā, kas esot patstāvīgs pamats prasības noraidīšanai.

Ar Vidzemes rajona tiesas 2018.gada 7.jūnija spriedumu prasītāja un trešās personas ar patstāvīgiem prasījumiem prasības noraidītas pilnībā, bet atbildētājas pretprasība apmierināta pilnībā, atzīstot tiesības neizmaksāt apdrošināšanas atlīdzību, pamatojoties uz Apdrošināšanas līguma noteikumu Nr.2 7.3.1.punktā noteiktajām tiesībām, ņemot vērā, ka prasītāja nav sniegusi apdrošinātājam patiesu un izsmeļošu informāciju rupjas neuzmanības dēļ (Apdrošināšanas līguma noteikumu Nr.2 7.1.2.punkts).

Tiesa konstatēja, ka 2011.gada 15.decembrī starp SIA /Nosaukums A/ un AAS /Nosaukums C/ noslēgts civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas līgums, kas izbeigts ar 2012.gada 20.jūniju, jo netika veikta apdrošināšanas prēmijas samaksa. 2011.gada 29.jūlijā starp /pers. F/ un "/nosaukums B/ " AS Latvijas filiāle noslēgts mājokļa apdrošināšanas līgums. 2012.gada jūnijā, prasītājas nolīgto darbinieku bezdarbības rezultātā, nekvalitatīvi veicot jumta būvniecības procesu, appludināts /pers. F/ piederošais dzīvokļa īpašums, radot zaudējumus. 2012.gada 20.jūnijā "/nosaukums B/" AS Latvijas filiāle veica nekustamā īpašuma apsekošanu, kurā konstatēja, ka jumta izbūves laikā appludināts dzīvoklis. Dzīvokļa īpašuma atjaunošanu tā iepriekšējā stāvoklī veicis „/nosaukums B/" AS Latvijas filiāles nolīgts būvkomersants SIA /Nosaukums D/. Par iegādātajiem būvmateriāliem un veiktajiem būvdarbiem /nosaukums B/A S Latvijas filiāle samaksājusi EUR 17 047,81 apmērā. 2014.gada 3.oktobrī atbildētāja saņēma apdrošināšanas gadījuma telefonisku pieteikumu, kurā sniegta informācija, ka AS "/nosaukums F/" ir saņēmusi no "/nosaukums B/ " AS 2014.gada 28.augusta pretenziju par nekvalitatīvi veiktiem jumta remontdarbiem, kā rezultātā 2012.gada jūnijā notikusi ūdens noplūde un bojāts telpu remonts dzīvoklim /adrese/. Apdrošināšanas atlīdzību lieta reģistrēta saskaņā ar AAS "/nosaukums C/" un SIA "/nosaukums A/ " noslēgto apdrošināšanas līgumu.

Tiesa konstatēja, ka saskaņā ar būves ekspertīzes atzinumu konstatētie mitruma bojājumi un lietus ūdens notecējumi dzīvoklī varēja rasties vienas lietus ūdens saliešanas rezultātā, taču ņemot vērā, ka šobrīd nav iespējams konstatēt dzīvoklī esošo situāciju, kāda tā bijusi 2012.gada 11.jūnijā, kā arī nav iespējams konstatēt jumta tehnisko stāvokli attiecīgajā dienā, nav iespējams precīzi noteikt vai defekti radušies vienas saliešanas (lietusgāzes) rezultātā.

Tiesa atzina par pamatotiem atbildētājas argumentus par apdrošināšanas līguma noteikumu Nr.2 5.punkta 5.18.apakšpunkta, kurā noteikts, ka apdrošinātājs neatlīdzina zaudējumus, kas cēlušies lietus ūdeņu pakāpeniskas iedarbības rezultātā, un 1.10.punkta, kurā sniegta pagarinātā pretenziju iesniegšanas perioda definīcija, proti, pagarinātais pretenziju iesniegšanas periods ir 3 mēneši, piemērošanu.

Tiesas ieskatā prasītājam nav tiesību prasīt zaudējumu atlīdzību no atbildētājas pamatojoties uz Civillikuma tiesību normu, kas nosaka zaudējumu atlīdzības pienākumu zaudējumu nodarītājam, jo tā nav zaudējumu nodarītājs.

Tiesa secināja, ka prasītāja, iesniedzot apdrošināšanas pieteikumus, nav sniegusi izsmeļošu un patiesu informāciju par gadījuma iestāšanās laiku, katrā no iesniegumiem norādot citu apdrošināšanas gadījuma iestāšanās datumu: 2012.gada 12.jūnijā, vienā no 2012.gada jūnija pirmajām dienām,

2012.gada 14.jūnijā. Savukārt prasības pieteikumā norādīts, ka apdrošināšanas gadījums noticis 2012.gada 11.jūnijā.

Tiesa uzskatīja, ka ir iestājušās apdrošināšanas līguma noteikumu Nr.2 apdrošinātās personas pienākumu neizpildes sekas, proti, 7.3.1.punkts, kurā noteikts, ka "apdrošinātājam ir tiesības neizmaksāt apdrošināšanas atlīdzību, ja apdrošinātais vai apdrošinājuma ņēmējs ar ļaunu nolūku vai rupjas neuzmanības dēļ nav izpildījis kādu no apdrošināšanas līgumā noteiktajiem pienākumiem".

Tiesa atzina par pierādītu faktu, ka pretenzija par 2012.gada jūnijā notikušo saliešanas gadījumu pret atbildētāju celta 2014.gada 5.decembrī, lai gan apdrošināšanas līguma noteikumu Nr.2 7.2.1. punktā noteikts, ka "apdrošinājuma ņēmēja un apdrošinātā pienākums ir nekavējoties, tiklīdz tas ir kļuvis iespējams, iesniegt apdrošinātājam apdrošināšanas atlīdzības pieteikumu, kā arī sniegt apdrošinātājam izsmeļošu un patiesu informāciju par iespējamo apdrošināšanas gadījumu un zaudējumiem, kā arī visu apdrošinātāja pieprasīto informāciju un dokumentāciju, kas ļauj spriest par nodarīto zaudējumu būtību, iemesliem, veidu un apmēru. Atlīdzības pieteikumā arī jānorāda citas apdrošināšanas sabiedrības, kurās noslēgti profesionālās civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas līgumi un jāpievieno tam trešās personas pretenzija un citi no trešajām personām saņemtie dokumenti.

Izvērtējot to, ka 2012.gada 20.jūnijā tika izbeigts starp prasītāju un atbildētāju 2011.gada 15.decembrī noslēgtais apdrošināšanas līgums, tiesa secināja, ka pagarinātais pretenzijas termiņš, kura laikā trešā persona varēja iesniegt apdrošinātājam savu pretenziju, bija līdz 2012.gada 20.septembrim. Tiesa uzskatīja, ka prasītājs nav pierādījis prasību, jo pretenzija par 2012.gada jūnijā notikušo saliešanas gadījumu pret atbildētāju celta 2014.gada 5.decembrī. Par cik tiesa nekonstatēja, ka atbildētāja būtu rīkojusies ļaunā nolūkā vai pieļāvusi neuzmanību, tiesa uzskatīja, ka pārējo pierādījumu analīze, taisot spriedumu, nav nepieciešama.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu no prasītājas un trešās personas ar patstāvīgiem prasījumiem par labu atbildētājai piedzīti tiesas izdevumi, ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi un izdevumi EUR 1573 apmērā par būvekspertīzes veikšanu.

Par Vidzemes rajona tiesas 2018.gada 7.jūnija spriedumu apelācijas sūdzību iesniedza prasītājas pilnvarotā pārstāve /pers. C/, norādot, ka spriedumu pārsūdz pilnā apmērā, lūdz prasību apmierināt, pretprasību noraidīt un piedzīt no atbildētāja par labu SIA "/nosaukums A/" tiesāšanās izdevumus.

Apelācijas sūdzībā norādīts, ka pirmās instances tiesa nepamatoti, pretēji loģikas likumiem, atzinusi par pamatotu atbildētāja argumentu, ka apdrošināšanas līguma noteikumu Nr.2 5.5.18. punktā noteiktais, ka apdrošinātājam nav jāatlīdzina zaudējumi, kas cēlušies pakāpenisku lietus ūdeņu iedarbības rezultātā, jo neviena no siloģisma premisām nenoteic to, ka ir bijusi ilgstoša lietus iedarbība uz nekustamā īpašuma neapsegtajām daļām, kā rezultātā radušies bojājumi.

Tiesa spriedumā nepamatoti norādījusi, ka prasītāja nokavēja pagarināto pretenzijas iesniegšanas termiņu, jo nav analizējusi prasības pieteikumā norādīto attiecībā uz atbildētājas iebildumiem par to, ka pirmo pretenziju atbildētāja saņēma 2014.gada 5.decembrī, kas atbilst likuma "Par apdrošināšanas līgumu" 32.panta pirmajai daļai, 46.pantam, ka apdrošinātā persona par zaudējumus izraisījušo notikumu ir iesniegusi zaudējumu piedziņas prasību triju gadu laikā pēc apdrošināšanas līguma termiņa izbeigšanās. Lietā nav strīda par to, ka minēto termiņu prasītāja ir ievērojusi, līdz ar to ir izpildījusi Noteikumu Nr.2 1.10.punkta prasības, jo normatīvie akti neparedz šādu termiņu. Atbildētāja nevar izvirzīt papildus noteikumus par konkrēta termiņa ievērošanu vai neievērošanu un attiecīgi ar tiem pamatot atlīdzības izmaksas atteikumu, jo tas ir pretrunā ar speciālajām tiesību normām, kas minētas likumā "Par apdrošināšanas līgumu", tādēļ atbilstoši Civillikuma 1415.panta noteikumiem šāds noteikums ir uzskatāms par spēkā neesošu jau no paša sākuma.

Prasītāja norāda, ka pirmās instances tiesa sprieduma aprakstošajā daļā uz prasītājas argumentu atsaukusies, taču motīvu daļā tiem nav devusi savu juridisko novērtējumu, tādejādi pārkāpjot Civilprocesa likuma 193.panta piekto daļu. Tāpat tiesa spriedumā citējusi Civillikuma 1645.pantu, taču nav konstatējusi, kurš ir pieļāvis rupju neuzmanību, vien secinājusi, ka pierādījumu analīze, taisot spriedumu, nav nepieciešama.

2018.gada 28.jūnijā apelācijas sūdzību iesniegusi arī trešā persona ar patstāvīgiem prasījumiem, kura lūdz pretprasību noraidīt pilnībā un apmierināt tās prasību, piedzenot no atbildētājas apdrošināšanas atlīdzību EUR 17 047,80 apmērā un tiesāšanās izdevumus, šādu pirmās instances tiesas pieļautu pārkāpumu dēļ:

1. tiesa sniegusi nepareizu lietas apstākļu juridisko novērtējumu, izdarot secinājumu, ka prasītāja apdrošināšanas pieteikumā nav sniegusi izsmeļošu un patiesu informāciju par gadījuma iestāšanās laiku, tādēļ iestājušās apdrošināšanas līguma noteikumu Nr.2 apdrošinātās personas pienākumu neizpildes sekas (7.3.1.punkts);
2. tiesa nav konstatējusi prasītājas ļaunu nolūku vai rupju neuzmanību;
3. atbildētājai tika sniegta visa nepieciešamā informācija lēmuma pieņemšanai: 2014.gada 3.oktobra telefonisks pieteikums par apdrošināšanas gadījumu, 2014.gada 14.novembra e-pastā sniegta informācija par negadījuma apstākļiem, 2014.gada 29.oktobrī e-pasta formā piecos sūtījumos nosūtīti zaudējumus pamatojošie dokumenti un fotogrāfijas;
4. dzīvokļa saliešana varēja notikt tikai vienas lietusgāzes rezultātā 2012.gada 11.jūnijā un sniegtā informācija atbildētājai bija patiesa un izsmeļoša, līdz ar to atbildētāja nav pierādījusi apdrošināšanas ņēmēja ļauna nolūku vai rupju neuzmanību apdrošināšanas līgumā noteikto pienākumu neizpildē;
5. atbildētāja nav pierādījusi, ka dzīvokļa saliešana būtu notikusi pakāpeniskas iedarbības rezultātā, lai gan šāds pierādīšanas pienākums gulstas tieši uz atbildētāju likuma "Par apdrošināšanas līgumu" 24.panta sestās daļas izpratnē. Faktu, ka dzīvokļa saliešana notikusi vienas lietusgāzes rezultātā, bez citiem pierādījumiem apstiprina 2018.gada 14.marta būves ekspertīzes atzinums;
6. tiesa pārkāpusi Civilprocesa likuma 189.panta otro daļu un 193.panta piekto daļu, jo bez pamatojuma piekritusi atbildētāja argumentiem par apdrošināšanas līguma noteikumu Nr.2 5.punkta 5.18.apakšpunkta un 1.10.punkta attiecināšanu;
7. tiesa nav motivējusi argumentu, ka pagarinātais pretenziju iesniegšanas termiņš, kura laikā trešā persona varēja iesniegt apdrošinātājam pretenziju, bija līdz 2012.gada 20.septembrim, kā arī apdrošināšanas līguma noteikumos kā apdrošināšanas atlīdzības izmaksas atteikuma pamats nav paredzēts apstāklis, ka trešā persona nav termiņā iesniegusi apdrošinātājam pretenziju. Noteikumu 1.10.punkts ir tikai termina definīcija, kas neuzliek apdrošinātajai personai obligātu pienākumu un neparedz sekas attiecībā uz trešās personas pretenzijas iesniegšanu apdrošinātājiem. Arī normatīvie akti nenosaka pienākumu un termiņu trešajai personai, kura turklāt nav apdrošināšanas līguma dalībniece, iesniegt noteiktā termiņā pretenziju apdrošinātājam;
8. ar 2012.gada 14.jūnija aktu prasītāja akceptēja /pers. F/ pretenziju un apsolīja novērst radītos zaudējumus, tādēļ atbildētājai nebija tiesiska pamata atsaukties uz šāda paziņošanas termiņa nokavējumu, jo šis termiņš nav nokavēts;
9. tiesa pārkāpusi Civilprocesa likuma 1.pantu, jo pēc būtības atbildētājas pretprasība ir negatīvā atzīšanas prasība, tāpēc saskaņā ar Civilprocesa likuma 223.panta 2.punktu tiesvedība lietā attiecībā uz pretprasību bija jāizbeidz, jo prasību cēlusi persona, kurai nav prasības tiesības;
10. pretprasību atbildētāja cēlusi tikai 2017.gada 10.maijā, pēc diviem gadiem no tiesību rašanās dienas (Civillikuma 1896.pants), līdz ar ko

iestājies prasības noilgums pretprasības celšanai tiesā, kas ir patstāvīgs pamats prasības noraidīšanai (Civillikuma 1893. un 1910.pants);

11. pēc savas juridiskās dabas atbildētājas juridisko personu vispārējās civiltiesiskās apdrošināšanas noteikumu 8.4.4.punktā ietvertā apņemšanās izmaksāt atlīdzību trešajai personai, kurai ir tiesības uz atlīdzības saņemšanu, atbilst galvojuma institūtam, jo atbildētājs garantē segt apdrošinātā nodarītos zaudējumus trešajai personai (Civillikuma 1692.pants), kas dotajā gadījumā ir prasītājs, tāpēc prasītājai ir tiesības prasīt saistību izpildi no atbildētājas, ceļot attiecīgu prasību (likuma "Par apdrošināšanas līgumu" 50.pants).

Tiesas sēdē prasītāja pārstāve /pers. C/ uzturēja prasību un apelācijas sūdzību pēc tajās norādītajiem motīviem, lūdza apmierināt prasību, bet pretprasību noraidīt.

Atbildētājas pārstāve /pers. E/ uzturēja pretprasību, lūdza to apmierināt, bet prasītājas prasību un trešās personas ar patstāvīgiem prasījumiem prasību noraidīt kā nepamatotu.

Trešās personas ar patstāvīgiem prasījumiem pārstāvis /pers. D/ uzturēja prasību, atbalstīja prasītājas prasību, bet pretprasību lūdza noraidīt kā nepamatotu.

Motīvu daļa

Noklausījusies lietas dalībnieku paskaidrojumus, pārbaudījusi pierādījumus un novērtējusi apelācijas sūdzības motīvus, Vidzemes apgabaltiesa secina, ka prasītājas prasība un trešās personas ar patstāvīgiem prasījumiem prasība un apelācijas sūdzība ir noraidāma kā nepamatota, bet atbildētājas pretprasība ir apmierināma.

Civilprocesa likuma 432.panta piektajā daļā noteikts, ka gadījumā, ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai, šā likuma 193.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā šādā gadījumā var nenorādīt.

Pamatojoties uz minēto tiesību normu, apgabaltiesa atzīst, ka Vidzemes rajona tiesa 2018.gada 7.jūnija spriedumā ir pareizi konstatējusi lietas faktiskos un juridiskos apstākļus, taisījusi pamatotu spriedumu par prasību noraidīšanu un pretprasības apmierināšanu, tādēļ pievienojas šī sprieduma motivācijai un neatkārto tajā minētos argumentus.

Lietas faktiskie apstākļi:

2011.gada 29.jūlijā starp /pers. F/ un trešo personu ar patstāvīgiem prasījumiem filiāle noslēgts mājokļa apdrošināšanas līgums (lietas 27.lapa, 1.sēj.);

2011.gada 15.decembrī starp prasītāju un atbildētāju noslēgts civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas līgums, apdrošinot komercdarbības veidu – vispārējie celtniecības darbi (lietas 13.lapa, 1.sēj.);

Ar 2012.gada 20.jūniju 2011.gada 15.decembra līgums izbeigts, jo ne līgumā, ne paziņojumā noteiktajā termiņā netika samaksāta apdrošināšanas prēmija (lietas 43.lapa, 1.sēj.).

Ar 2012.gada 14.jūnija datumu sastādīti trīs savstarpēji atšķirīgi akti par to, ka SIA /Nosaukums A/ darbinieku neuzmanības dēļ netika pietiekami nosegts daudzdzīvokļu mājas jumts, tāpēc spēcīgo lietusgāžu laikā tika appludināts /pers. F/ piederošais dzīvoklis sabojājot dzīvokļa griestus, grīdu un sienas (lietas 26, 151.lapa, 1.sēj., 79.lapa, 2.sēj.).

2012.gada 20.jūnijā un atkārtoti 24.oktobrī trešā persona ar patstāvīgiem prasījumiem veikusi nekustamā īpašuma apsekošanu, kurā konstatēja, ka jumta izbūves laikā appludināts dzīvoklis, tādejādi radot zaudējumus appludinātā dzīvokļa īpašniecei /pers. F/ (lietas 29.lapa, 1.sējums).

2014.gada 3.oktobrī atbildētāja saņēmusi apdrošināšanas gadījuma telefonisku pieteikumu, kurā sniegta informācija, ka AS "/nosaukums F/" ir saņēmusi no trešās personas ar patstāvīgiem prasījumiem 2014.gada 28.augusta pretenziju, par ko reģistrēta apdrošināšanas atlīdzību lieta.

2014.gada 13.oktobrī atbildētāja prasītājai pieprasījusi papildus informāciju un dokumentus.

2015.gada 9.februārī atbildētāja pieņēmusi lēmumu par apdrošināšanas atlīdzības atteikumu, pamatojoties uz Apdrošināšanas līguma Noteikumu Nr.2 5.punkta 5.18.apakšpunktu un apstākli, ka "/nosaukums B/" AS Latvijas filiāle pretenzija pret SIA "/nosaukums A/" saņemta tikai 2014.gada 5.decembrī, pretēji Noteikumu Nr.2 1.10.punktam (lietas 53.lapa, 1.sēj.).

2015.gada 5.maijā un 2015.gada 10.augustā atbildētāja saņēmusi atkārtotus apdrošināšanas gadījuma pieteikumus, kuros lūgts atkārtoti izvērtēt iesniegtos dokumentus un pieņemt lēmumu par apdrošināšanas atlīdzības izmaksu.

2015.gada 8.septembrī pieņemts lēmums (lietas 41.lapa, 1.sēj.), ar kuru 2015.gada 9.februāra lēmums netiek mainīts un norādīts, ka no lietā esošajiem dokumentiem dzīvokļa precīzu appludināšanas datumu nevar noteikt.

2015.gada 21.decembrī prasītāja vērsusies tiesā ar prasību par apdrošināšanas atlīdzības piedziņu no AAS "/nosaukums C/".

Apgabaltiesa atzīst par pamatotiem atbildētājas iebildumus, ka tās kā apdrošinātāja pienākums izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību iestājas tikai apdrošināšanas līgumā noteiktajos gadījumos, ja apdrošinājuma ņēmējs ir izpildījis apdrošināšanas līguma noteikumus. Apgabaltiesa norāda, ka galvenais apdrošinājuma ņēmēja pienākums ir līgumā noteiktajā termiņā samaksāt apdrošināšanas prēmiju. Bez šī pienākuma izpildes apdrošināšanas līgums nevar pastāvēt.

Notikuma laikā spēkā esošā likuma "Par apdrošināšanas līgumu" (šeit un turpmāk likums redakcijā no 2007.gada 1.oktobra līdz 2018.gada 31.maijam) pirmā panta 5.punkts, kas izsaka apdrošināšanas līguma jēgu un būtību, noteica, ka apdrošināšanas līgums ir apdrošinātāja un apdrošinājuma ņēmēja vienošanās, saskaņā ar kuru apdrošinājuma ņēmējs uzņemas saistības maksāt apdrošināšanas prēmiju līgumā noteiktajā veidā, termiņos un apmērā, kā arī izpildīt citas līgumā noteiktās saistības un apdrošinātājs uzņemas saistības, iestājoties apdrošināšanas gadījumam, izmaksāt līgumā norādītajai personai apdrošināšanas atlīdzību atbilstoši apdrošināšanas līgumam.

Tas nozīmē, ka apdrošinājuma ņēmēja pienākums samaksāt apdrošinājuma prēmiju ir primārais, tikai tad seko apdrošinātāja pienākums izmaksāt atlīdzību.

Likuma "Par apdrošināšanas līgumu" 18.pants paredzēja, ka apdrošinājuma ņēmējam ir pienākums samaksāt apdrošināšanas prēmiju apdrošināšanas līgumā noteiktajā veidā, termiņos un apmērā. Apdrošinātājs ir tiesīgs izbeigt apdrošināšanas līgumu, ja apdrošinājuma ņēmējs nav samaksājis apdrošināšanas prēmiju atbilstoši apdrošināšanas līguma noteikumiem. Likuma 19.pants regulēja apdrošinātāja un apdrošinājuma ņēmēja rīcību apdrošināšanas prēmijas nesamaksāšanas gadījumā un tā pirmā daļa noteic, ja apdrošināšanas līgumā noteiktā apdrošināšanas prēmija nav samaksāta pilnībā, apdrošinātājam ir tiesības izbeigt apdrošināšanas līgumu šajā pantā noteiktajā kārtībā. Panta otrā un trešā daļa noteica apdrošinātāja pienākumu pirms apdrošināšanas līguma izbeigšanas nosūtīt apdrošinājuma ņēmējam rakstveida brīdinājumu par nepilnīgu apdrošināšanas prēmijas

samaksu, uzaicinot samaksāt apdrošināšanas prēmiju atbilstoši apdrošināšanas līguma noteikumiem un norādot apdrošināšanas prēmijas samaksas termiņu, kas nedrīkst būt īsāks par 15 dienām, un nesamaksāšanas iespējamās sekas.

Likumā noteiktās tiesības izbeigt apdrošināšanas līgumu prēmijas nesamaksas gadījumā atbildētāja izmantoja, ko pierāda 2012.gada 20.jūnija paziņojums prasītājai, ar kuru prasītāja aicināta samaksāt apdrošināšanas prēmiju līdz 2012.gada 7.jūlijam, pretējā gadījumā līgums uzskatāms par izbeigtu ar brīdinājuma nosūtīšanas dienu (lietas 43.lapa, 1.sēj.). Starp prasītāju un atbildētāju nav strīda par to, ka apdrošināšanas prēmija nav samaksāta.

Apgabaltiesa atzīst, ka minētais apstāklis vien pats par sevi bija pamats atteikt izmaksāt apdrošināšanas prēmiju, jo nav pierādījumu, ka apdrošināšanas gadījums ir iestājies apdrošināšanas līguma darbības laikā līdz 2012.gada 20.jūnijam.

Apgabaltiesa norāda, ka lietas materiālos nav pierādījumu prasītāja apgalvojumam, ka strīdus dzīvokļa saliešana notikusi vienas lietusgāzes rezultātā 2012.gada 11.jūnijā.

Pamatpierādījums, ar ko prasītāja pamato savus apgalvojumu, ka notikums bijis tieši šajā datumā, ir 2012.gada 14.jūnija akts, kuru tiesa neatzīst par ticamu pierādījumu šādu apstākļu dēļ:

1. lietā ir trīs šī akta eksemplāru kopijas, kuras savā starpā ir atšķirīgas. Prasītāja tiesai kopā ar prasības pieteikumu iesniegusi akta eksemplāru ar Nr. /numurs/ kurā notikuma datums ar roku labots no 14.jūnija uz 11.jūniju (lietas 26.lapa, 1.sēj.). Apgabaltiesas ieskatā šis akta eksemplārs pielāgots tiesvedības vajadzībām, labojums ar roku izdarīts pirms prasības celšanas tiesā, ņemot vērā atbildētājas atteikumus, kuros bija norādīts uz tiem datumiem, kuros 2012.gada jūnijā bijušas lietusgāzes (lietas 41., 42.lapa, 1.sēj.);
2. trešā persona ar patstāvīgiem prasījumiem iesniegusi akta eksemplāru, kurā notikuma datums norādīts 14.jūnijs un tam ir cits numurs, kā prasītājas tiesā iesniegtajam eksemplāram, proti, /numurs/ (lietas 151.lapa, 1.sēj.);
3. atbildētāja kopā ar pretprasību iesniegusi tās rīcībā esošo akta eksemplāru, kurā teksts un numurs atbilst prasītājas kopā ar prasību iesniegtajam eksemplāram, taču šajā aktā notikuma datums nav labots un tas ir 2012.gada14.jūnijs (lietas 79.lapa, 2.sēj.).

No minētā akta trim versijām apgabaltiesa secina, ka dokuments nav ticis sagatavots 2012.gada 14.jūnijā, bet gan, visticamāk, tikai 2014.gadā speciāli tiesvedības vajadzībām, uz ko norāda lietas 151.lapā 2.sējumā esošā akta numurs ar 2014.gada datējumu, sakarā ar apdrošināšanas gadījumu 2014.gada 14.novembrī sniegtā informācija, kurā norādīts, ka akts par notikušos netika sastādīts (lietas 99.-101.lapa, 1.sēj.), kā arī savstarpēji pretrunīgie divi citi akta eksemplāri ar labotiem notikuma datumiem.

Tāpat apgabaltiesa atzīst, ka notikuma datums nav ne 2012.gada 11.jūnijs, ne arī 14.jūnijs. Izdarot šādu secinājumu, apgabaltiesa ņem vērā, ka 2012.gada 14.jūnijā nokrišņi nav bijuši (lietas 45.lapa, 1.sēj.) un ka par apdrošināšanas gadījumu par dzīvokļa saliešanu /pers. H/ paziņojis tikai 2012.gada 20.jūnijā, kas atzīstams par ticamu pierādījumu. Šajā pašā dienā veikta arī strīdus dzīvokļa apskate (lietas 29., 30.lapa, 1.sēj.). Šis fakts pierāda atbildētājas iebildumus, ka dzīvokļa saliešana, visticamāk, notikusi ilgstošā laika posmā, vairāku jūnijā notikušo lietusgāžu rezultātā.

Apgabaltiesa atzīst par nepamatotiem prasītājas un trešās personas ar patstāvīgiem prasījumiem iebildumus, ka dzīvokļa saliešana notikusi vienas lietusgāzes rezultātā un ka to pierāda 2018.gada 14.marta būves ekspertīzes atzinums.

Apgabaltiesa norāda, ka ar ekspertu atzinumu lietā nav konstatēti jauni apstākļi. Eksperts vien vērtējis lietas materiālos esošos rakstveida pierādījumus un atzinumā konstatējis faktu, ka lietas materiālos nav veikta konstatācija, ka dzīvoklis ir appludināts ilgstoši. Ņemot vērā, ka ekspertīze veikta par faktu, kura sekas ir novērstas, strīdus dzīvoklis ir pilnībā izremontēts un to ekspertam nav bijis lietderīgi apskatīt, jo nodarītie zaudējumi un to sekas dabā nav redzamas, eksperts norādījis, ka šobrīd nav iespējams konstatēt dzīvoklī esošo situāciju un jumta tehnisko stāvokli 2012.gada 11.jūnijā, līdz ar to nav iespējams precīzi noteikt, vai defekti radušies vienas saliešanas (lietusgāzes) rezultātā (atzinuma 11.lapa).

Ņemot vērā minētos apstākļus, atbildētāja un pirmās instances tiesa pamatoti atsaukusies uz noteikumu Nr.2 5.5.18 punktu "[..] apdrošinātājs neatlīdzina zaudējumus, kas cēlušies temperatūras, nokrišņu, mitruma, plūdu, lietus vai notekūdeņu iedarbības rezultātā, vai pārplūstot ūdens savākšanas sistēmām, grāvjiem, jumta notekcaurulēm vai kondensāta uzkrāšanās dēļ, ja augstāk minētie gadījumi zaudējumus izraisījuši pakāpeniskas iedarbības rezultātā" (lietas 21.lapa, 1.sēj.).

Tāpat apgabaltiesa atzīst par pamatotiem atbildētājas iebildumus, ka tai kā apdrošinātājam nav ticis savlaicīgi paziņots par apdrošināšanas gadījuma iestāšanos, līdz ar to atbildētājai kā apdrošinātājam netika dota iespēja pašai novērtēt radušos zaudējumus un to saistību ar apdrošināšanas risku.

Likuma "Par apdrošināšanas līgumu" 21.panta pirmajā daļā noteikts, ka par apdrošinātā riska iestāšanos apdrošinātais nekavējoties, tiklīdz tas iespējams, paziņo apdrošinātājam un veic visus iespējamos saprātīgos pasākumus, lai samazinātu zaudējumus. Līdzīgi noteikumi ietverti arī Juridisko personu vispārējās civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas noteikumu 7.2.1.punktā (lietas 22.lapa, 1.sēj.).

Juridisko personu vispārējās civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas noteikumu 1.10.punkts noteic, ka pagarinātais pretenzijas iesniegšanas periods ir 3 mēneši (lietas 19.lapa, 1.sēj.).

No likuma jēgas un apdrošināšanas līguma būtības saprotams, kā arī no dzīves pieredzes zināms, ka par apdrošināšanas gadījuma iestāšanos apdrošinātais paziņo nekavējoties, lai apdrošinātājs varētu konstatēt apdrošināšanas gadījuma iestāšanos un novērtēt zaudējumu apmēru.

Tas nostiprināts arī likuma "Par apdrošināšanas līgumu" 21.panta otrajā daļā, kas noteic, ka apdrošinātais nevar iebilst pret apdrošinātāja prasību konstatēt un novērtēt zaudējumu apjomu, to rašanās apstākļus, kā arī pret prasību iesniegt apdrošinātājam visus pie sevis esošos dokumentus, kas raksturo apdrošinātā riska iestāšanos un tā izraisītos zaudējumus, tai skaitā dokumentus, kas satur sensitīvos personas datus par trešajām personām un komercnoslēpumu. Apdrošinātais sniedz arī citu savā rīcībā esošo informāciju, kuru pieprasījis apdrošinātājs, kā arī pilda citus apdrošināšanas līgumā paredzētos pienākumus.

Tā kā prasītāja kā apdrošinātais neizpildīja likuma un līguma prasības, savlaicīgi nepaziņoja par apdrošināšanas gadījumu, atbildētājai kā apdrošinātājam nebija iespēju iepazīties ar dzīvokļa stāvokli, tā bojājuma iemesliem un novērtēt zaudējumu apmēru. 2014.gadā, kad prasītāja paziņoja par apdrošināšanas gadījumu, /pers. F/ dzīvoklis bija pilnībā izremontēts, līdz ar to apdrošinātājam nebija iespēju realizēt likuma "Par apdrošināšanas līgumu" 21.panta otrajā daļā noteiktās tiesības, kas ir pamats apdrošinātājam atteikt apdrošināšanas atlīdzības izmaksu.

Apgabaltiesa noraida kā nepamatotus prasītājas iebildumus, ka tā zaudējumu piedziņas prasību esot iesniegusi likumā noteiktajā triju gadu laikā, jo norāda, ka šis ir likumā noteiktais speciālais noilguma termiņš prasības celšanai tiesā, kas atšķiras no Civillikumā noteiktā vispārējā 10 gadu noilguma termiņa. Zaudējumu piedziņas prasības noilguma termiņš nav identisks likumā "Par apdrošināšanas līgumu" noteiktajam termiņam paziņošanai par apdrošinātā riska iestāšanos, kas jāizdara nekavējoties vai arī Juridisko personu vispārējās civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas noteikumu 1.10.punktā noteiktajā pagarinātajā pretenziju iesniegšanas periodā - 3 mēnešos.

Apgabaltiesa atzīst, ka pie šādiem apstākļiem prasītājas kā apdrošinātās personas prasība uzlikt atbildētājai pienākumu izpildīt ar 2011.gada 15.decembra apdrošināšanas līgumu – polisi Nr. /numurs/ uzņemtās saistības un izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību EUR 16 905,52 apmērā par labu „/nosaukums B/ " AS, noraidāma kā nepamatota.

Tāpat noraidāma trešās personas ar patstāvīgiem prasījumiem prasība piedzīt tās labā no atbildētājas apdrošināšanas atlīdzību EUR 17 047,80 un tiesāšanās izdevumus pamatojoties uz likuma "Par apdrošināšanas līgumu" 24., 35., 40., 49., 50 pantu.

Apgabaltiesa atzīst par pamatotiem atbildētājas iebildumus, ka „/nosaukums B/ " AS ir prasījuma tiesības par izmaksātās apdrošinājuma summas piedziņu pret SIA "/nosaukums A/ " kā zaudējumu nodarītāju, nevis pret atbildētāju kā zaudējumu nodarītāja apdrošinātāju. Apdrošināšanas līgums, uz kura pamata tiek uzturēta prasība, regulē attiecības starp prasītāju un atbildētāju, nevis ar „/nosaukums B/ " AS. Likuma "Par apdrošināšanas līgumu" 24.panta pirmajā daļā noteikts, ka, iestājoties apdrošināšanas gadījumam, apdrošinātājs izmaksā apdrošināšanas atlīdzību apdrošināšanas līgumā noteiktajai personai, bet „/nosaukums B/" AS nav līgumā noteiktā persona.

Likuma "Par apdrošināšanas līgumu" 35.pants nosaka atlīdzības kompensācijas principu, likuma 40.pants noteic, ka apdrošinātājs, kas ir izmaksājis apdrošināšanas atlīdzību, izmaksātās summas apmērā pārņem apdrošinātā prasības tiesības pret personu, kas ir atbildīga par zaudējumiem.

Saskaņā ar likuma "Par apdrošināšanas līgumu" terminu skaidrojumu trešā persona ir civiltiesiskās atbildības apdrošināšanā persona, kurai paredzēta apdrošināšanas atlīdzības izmaksa, bet „/nosaukums B/" AS nav līgumā noteiktā trešā persona.

Apgabaltiesa noraida kā nepamatotus iebildumus, ka prasītāja ar 2012.gada 14.jūnija aktu ir apliecinājusi, ka tā atlīdzinās zaudējumus par dzīvokļa saliešanu, tāpēc tie ir saistoši atbildētājai. Minētie iebildumi ir pretrunā ar likuma "Par apdrošināšanas līgumu" 48.panta pirmo daļu, kas tieši paredz, ja apdrošinātais ir jebkādā veidā atlīdzinājis vai devis atlīdzības solījumu trešajai personai bez apdrošinātāja rakstveida piekrišanas, apdrošinātā darbības rezultātā radītie vai iespējamie izdevumi nav saistoši apdrošinātājam. Tā kā prasītāja apsolījuma došanas laikā 2012.gada 14.jūnijā pat nebija informējusi atbildētāju par apdrošināšanas gadījuma iestāšanos, tās apsolījums nav saistošs atbildētājai kā apdrošinātājam.

Visbeidzot likuma "Par apdrošināšanas līgumu" 50.pants paredz trešās personas tiesības celt prasību pret apdrošinātāju par atlīdzības izmaksu, kas nav attiecināms uz „/nosaukums B/" AS, jo tā nav trešā persona šī likuma izpratnē.

Bez tam apgabaltiesa ņem vērā arī faktu, ka remontdarbi /pers. F/ dzīvoklī tika uzsākti pirms jumta remonta pabeigšanas, kad mājai jumta faktiski nebija (lietas 153.-167.lapa, 1.sēj.), tas bija pārklāts tikai ar pretvēja plēvi. Kā norādīts atbildētājai sniegtajos paskaidrojumos, darbu vadītājs /pers. L/ norādījis apdares darbu strādniekiem, kas dzīvoklī Nr. /numurs/ bija uzsākuši darbu pie sienu un griestu apšūšanas ar ģipškartona loksnēm, ka atbilstoši būvdarbu tehnoloģiskajai secībai iekšējās apdares darbus vajadzētu atlikt vismaz līdz laikam, kamēr pabeigta jumta ieklāšana un novērsta nokrišņu ūdens iekļūšana 4.stāva pārsegumā, tomēr šis norādījums netika ņemts vērā (lietas 100.lap, 1.sēj.). Iekšdarbu veikšana pie šādiem apstākļiem ir risks, ko apgabaltiesas ieskatā bija jāuzņemas pašai dzīvokļa īpašniecei, nevis apdrošinātājam.

Līdz ar to arī trešās personas ar patstāvīgiem prasījumiem prasība pret atbildētāju noraidāma kā nepamatota. Noraidot prasības, pretprasība apmierināma pilnībā, pamatojoties uz Apdrošināšanas līguma noteikumu Nr.2 7.3.1.punktā noteiktajām tiesībām, ņemot vērā, ka prasītāja kā apdrošinātā persona nav sniegusi atbildētājai kā apdrošinātājam patiesu un izsmeļošu informāciju rupjas neuzmanības dēļ, kas vērtējams kā Apdrošināšanas līguma noteikumu Nr. 2 7.1.2. punkta pārkāpums (lietas 22., 23..lapa, 1.sēj.).

Noraidot prasības, pirmās instances tiesa pamatoti atzinusi, ka no prasītājas un trešās personas ar patstāvīgiem prasījumiem par labu atbildētājai piedzenami tiesāšanās izdevumi, no abiem vienādās daļā piedzenot valsts nodevu EUR 35,57, ekspertīzes izdevumus EUR 786,50.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 44.panta pirmās daļas 1) d) apakšpunktu no prasītājas un trešās personas ar patstāvīgiem prasījumiem par labu atbildētājai piedzenami ar lietas vešanu saistītie izdevumi, kas kopā sastāda 1500 EUR, tātad 750 EUR no katra.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 39., 42.pantu no prasītājas un trešās personas ar patstāvīgiem prasījumiem par labu valstij piedzenami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 35,30 +4,08 - 9,40 = 29,98 : 2 = 14,99 EUR no katra.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 204.[1] pantam nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei - 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Vadoties no Civilprocesa likuma 432.-434.panta, Vidzemes apgabaltiesa

nosprieda

noraidīt SIA "/nosaukums A/ ", reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, prasību uzlikt AAS "/nosaukums C/ " pienākumu izpildīt ar 2011.gada 15.decembra apdrošināšanas līgumu – polisi Nr. /numurs/ uzņemtās saistības un izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību EUR 16 905,52 apmērā par labu „/nosaukums B/ " AS.

Noraidīt "/nosaukums B/ " AS Latvijas filiāle, reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, prasību par apdrošināšanas atlīdzības 17 047,80 EUR un tiesāšanās izdevumu piedziņu no AAS "/nosaukums C/".

AAS /Nosaukums C/, reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, pretprasību apmierināt pilnā apmērā, atzīt tiesības neizmaksāt apdrošināšanas atlīdzību pēc 2011.gada 15.decembra apdrošināšanas līguma pamatojoties uz Apdrošināšanas līguma noteikumu Nr.2 7.3.1.punktā noteiktajām tiesībām, ņemot vērā, ka SIA /Nosaukums A/ nav sniedzis apdrošinātājam patiesu un izsmeļošu informāciju rupjas neuzmanības dēļ (Apdrošināšanas līguma noteikumu Nr. 2 7.1.2. punkts).

Piedzīt no SIA "/nosaukums A/", reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, un "/nosaukums B/ " AS Latvijas filiāle, reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, par labu Apdrošināšanas akciju sabiedrībai "/nosaukums C/ ", reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, no katra nomaksāto valsts nodevu EUR 35,57, ekspertīzes izdevumus no katra EUR 786,50 un ar lietas vešanu saistītos izdevumus no katra 750 EUR, kopā 1572,07 EUR no katra (viens tūkstotis pieci simti septiņdesmit divus *euro* 07 centus).

Piedzīt no SIA "/nosaukums A/", reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, un "/nosaukums B/" AS Latvijas filiāle, reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 14,99 EUR (četrpadsmit *euro* 99 centi) no katra, kas ieskaitāmi: saņēmējs Tiesu administrācija, Antonijas iela 6, Rīga, reģ. Nr. 90001672316, konta Nr. LV51TREL2190458019000, saņēmēja iestāde: Valsts kase, BIC kods TRELLV22, iemaksas mērķis: 21499, ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi civillietā Nr. C30706615.

Sprieduma labprātīgai izpildei noteikt termiņu 10 dienas no sprieduma likumīgā spēkā stāšanās dienas.

Maksājumu apliecinošais dokuments iesniedzams/atsūtāms Vidzemes apgabaltiesai minētajā termiņā.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā LR Augstākās tiesas Civillietu departamentā 30 dienu laikā, iesniedzot kasācijas sūdzību Vidzemes apgabaltiesā un iemaksājot drošības naudu 300 EUR apmērā, kas ieskaitāmi: saņēmējs LR Augstākā tiesa, reģistrācijas Nr.90000068892, konts LV83TREL8280010000000, BIC TRELLV22.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja Dz.Apine

Tiesnese R.Liepiņa

Tiesnese E.Sudāre